

Molenviergang Aarlanderveen

STICHTING WERKT AAN VERBETERING OPVANG BEZOEKERS

'Wie bouwt er een zomerhuisje vlak naast de deur van zijn eigen woning? Is dat niet een beetje vreemd? Toch kent onze streek nog tal van die zomerhuisjes, veelal vlak naast de oude boerderijen. Op het eerste gezicht lijkt het alsof de boeren uit onze streek hun vakantie doorbrengen in hun eigen zomerhuisje naast de 'grote woning'.

Maar van vakantie is hier geen sprake, zeker vroeger niet. Dan was er 's zomers, net als tegenwoordig, juist heel veel werk te doen, waardoor men vaak erg lange dagen maakte. Daarom werd de grote woning – de boerderij dus – in de zomer niet bewoond. Dat voorkwam de rompslomp van het schoon houden van de grote boerderij, zodat men alle tijd kon wijden aan het boerenbedrijf zelf. In onze streek kent men nog een vrij zeldzame vorm van zomerhuisje: het zomerhuisje naast de molen.'

ONTVANGSTRUIMTE

Zo begint de brochure, genaamd **Een zomerhuisje naast de deur?** van de Stichting Molenviergang Aarlanderveen. Hierin presenteert deze stichting het plan om een vervallen zomerhuisje te renoveren en geschikt te maken als ontvangstruimte voor bezoekers van de molenviergang.

Hoewel dit ernstig vervallen is, is gekozen voor het herstel van het zomerhuisje bij molen nr. 4, omdat deze het dichtst bij het dorp Aarlanderveen ligt, direct aan de weg langs een bekende ANWB-route. Deze molen is dus gemakkelijk te bereiken en er vindt dan ook een toenemend aantal rondleidingen in en om heen plaats. Hoewel de grote belangstelling zeer op prijs wordt gesteld, is lang-

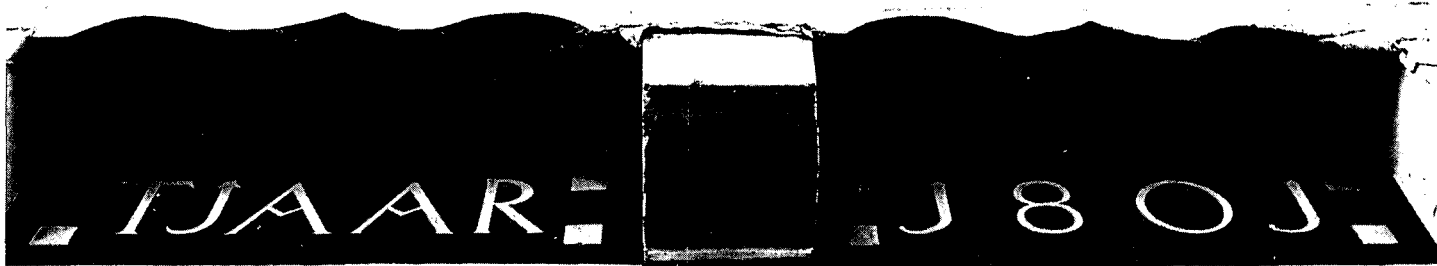
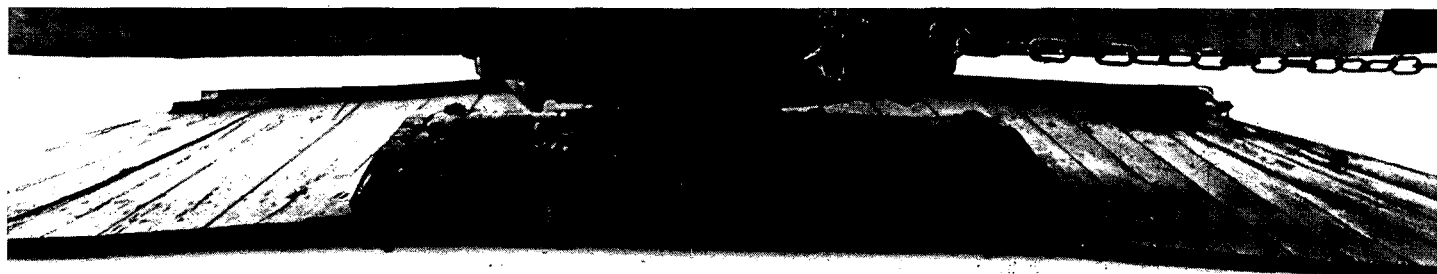
zamerhand het gebrek aan privacy van het molenaarsgezin dat de mensen in zijn eigen woonruimte moet ontvangen echter bezwaarlijk.

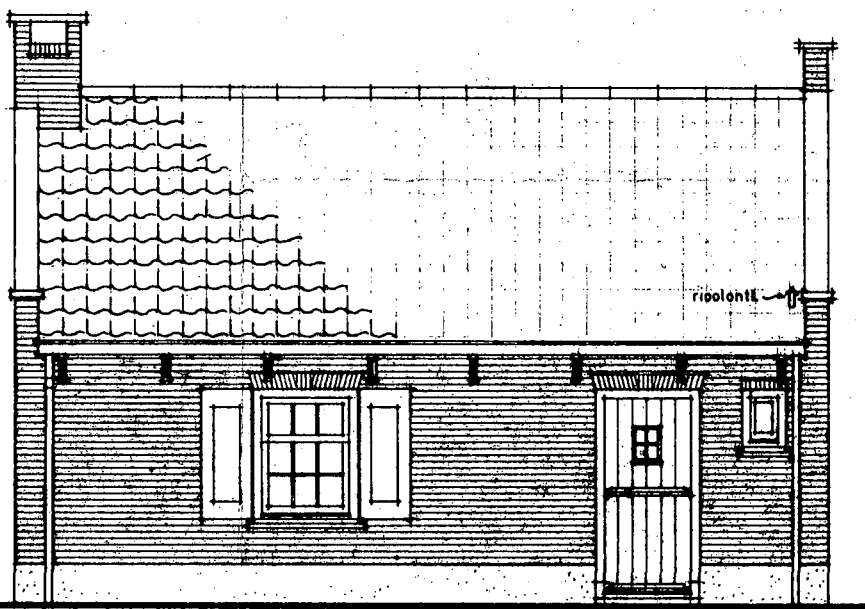
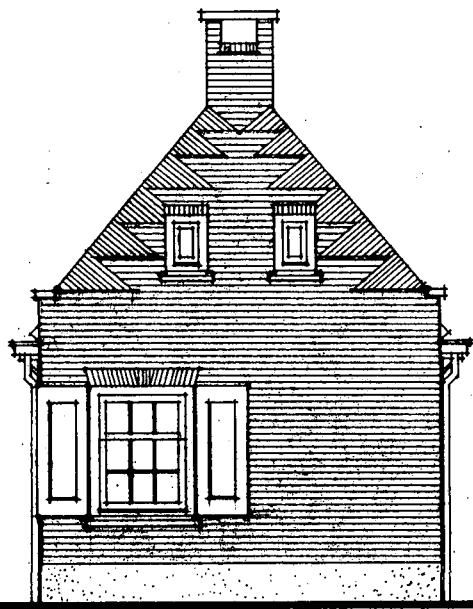
Bovendien zal het opgeknapte huisje ook als expositieruimte kunnen dienen, waardoor beter de nodige informatie over dit unieke molencomplex kan worden verstrekt.

GETRAPT

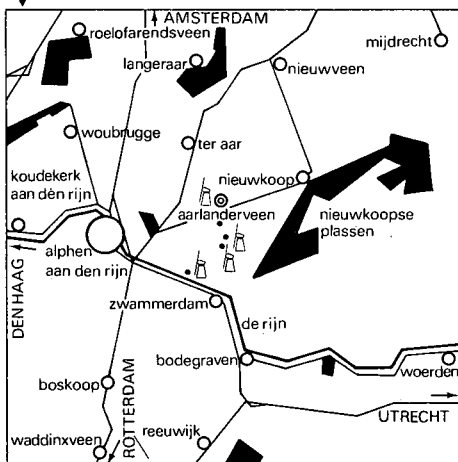
De Aarlanderveense molenviergang bemaalt een polder van ca. 450 ha, gelegen aan de westzijde van Aarlanderveen, die tegen het einde van de 18de eeuw werd drooggemaakt. Het is een zg. **getrapt bemalingssysteem**, bestaande uit **vier molens**: *Drie schepradmolens* die van 1786 tot 1788 aan de droogmaking van de grote, door het turf steken ontstane, diepe plas hebben gewerkt. De *vierde molen*, die een *vijzel* als *wateropvoerwerktuig* heeft, werd in het begin van de 19de eeuw toegevoegd, omdat een groot gedeelte van de polder (150 ha) toen nog dieper werd uitgeveend. Bij deze molen staat het zomerhuisje dat de stichting wil herstellen.

De z.g. baard van molen nr. 4.
foto: Jan den Hengst, Aarlanderveen.

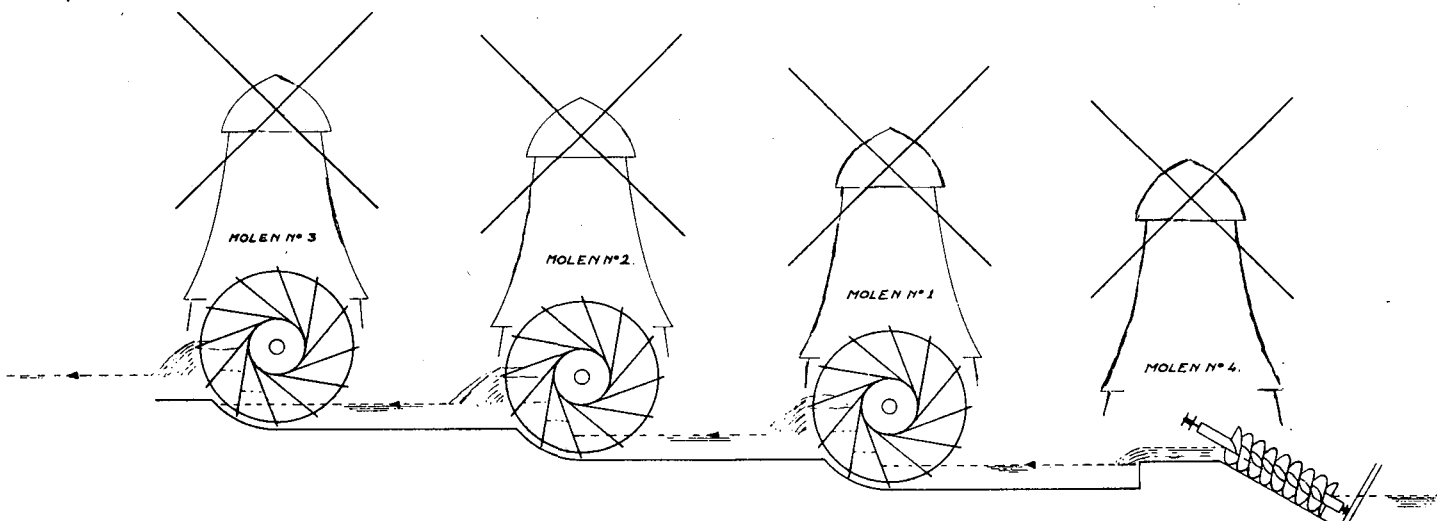

Situering van de Aarlanderveense molenviergang

Schematische voorstelling getrapte bemaling 4 hoog.

Afbeeldingen van de bestektekening voor het herstel van het zomerhuis.

De molenviergang brengt het water dus getrap – dat wil zeggen met hoogteverschillen (van resp. 1, 1,25, 1,25 en 1,25 meter) omhoog, om het op peil te brengen om in de Oude Rijn te worden geloosd.

Het is nog steeds een **'werkende windmolenbemaling'**, zoals er in ons land geen andere meer te vinden is en dus ook uniek in de wereld. Dit is vooral te danken aan de Stichting Molenviergang Aarlanderveen, die al sinds 1962 zorg draagt voor de vaak zeer kostbare herstellingen en vernieuwingen om de molens in bedrijf te houden als functionele werktuigen, voor de waterbeheersing van de polder van essentieel belang.

GELDGEBREK

Dankzij subsidies van het rijk, de provincie en de gemeente Alphen a/d Rijn is dat nog

steeds gelukt, maar, zo stelde een zegsman van de stichting, dat zal steeds moeilijker worden nu het rijk maxima gaat vaststellen aan de te verlenen subsidies.

Er is dus financieel zeker geen ruimte voor de renovatie en instandhouding van de bijbehorende zomerhuisjes.

Vandaar, dat wij het beroep dat de stichting op Heemschut deed, ook aan u willen overbrengen. Wij waarderen het plan om één van de zomerhuisjes bij de molens te herstellen en in te richten voor de ontvangst en de voorlichting van geïnteresseerde bezoekers bijzonder. Op deze wijze wordt bovendien een aspect van het historisch aanzien van de betreffende molen zeker gesteld.

Inlichtingen bij: Stichting Molenviergang Aarlanderveen. Secr.: Toussaintstr. 43, 24 XN Alphen aan den Rijn, tel: 01720-72785. Bijdragen op postgiro 487482 t.n.v. G. H. van Kesteren, penningmeester.

J.B.-R.